

พัฒนาชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

ท่านปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ผู้เข้าร่วมการอบรม และผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมรู้สึกเป็นเกียรติและมีความยินดีอย่างยิ่ง ที่ได้
รับเกียรติเข้ามาเป็นประธานเปิดการฝึกอบรมหลักสูตร
การพัฒนาชีวิตครูด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งสำนักงาน
สกสค. ได้จัดขึ้น เป็นชุดแรกที่มีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม
เป็นตัวแทนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาชีวิตครู จำนวน 10 จังหวัด
จำนวน 300 คน ซึ่งจะนำความรู้ไปขยายผลต่อไปใน
กลุ่มเครือข่ายทั่วประเทศ ผมถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เป็นการ
สนองนโยบายของรัฐบาลและของกระทรวงศึกษาธิการ
ความพอเพียงเป็นรากฐานสำคัญของการดำเนินชีวิต
การสร้างชีวิตที่มั่นคงของอาชีพครู ย่อมส่งผลต่อการ
ปฏิบัติงานในหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นแนวทาง
การสร้างสมดุลให้แก่ชีวิต การสร้างสมดุลให้แก่สังคม
โดยการเกื้อกูลกันเหมือนกับเครือข่ายพัฒนาชีวิตครู
ที่ท่านกำลังทำอยู่ การสร้างความสมดุลชีวิตที่มั่นคง
มีเหตุมีผล มีสติ รู้ประมาณการ รู้จักพอ มีการอบรม
มีการนำคุณธรรมใช้ในการดำเนินชีวิต มีการอยู่ร่วมกัน
อย่างมีความสุข รู้รักสามัคคี

ผมขอขอบคุณคณะกรรมการ สกสค. ที่ได้จัดให้มี
โครงการนี้ขึ้น ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ให้ความร่วมมือในการ
อบรมครั้งนี้ ขอให้การฝึกอบรมครั้งนี้ประสบความสำเร็จ
ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ขอให้ผู้เข้าอบรมได้นำความรู้ไป
ปฏิบัติให้เป็นครุต้นแบบให้ได้ และนำความรู้ไปขยายผล
ต่อไป ในโอกาสที่ปีเก่ากำลังจะจากไป ปีใหม่กำลังจะถึง
ผมขอถือโอกาสนี้มอบความสุข เป็นปีแห่งความสำเร็จ
และเป็นปีแห่งความสมหวังของพวกเราทุกคนตลอดปี
และตลอดไป ผมขอเปิดการอบรม ณ บัดนี้

การบรรยายพิเศษในพิธีเปิดการอบรมหลักสูตร “พัฒนาชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง” ณ โรงแรมอิมพีเรียล จังหวัดสกลนคร
วันที่ 27 ธันวาคม 2549

“

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้
เป็นปรัชญาพระราชทาน
เพราะเราได้รับพระมหากรุณาธิคุณ
จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
พระราชทานแนวคิดและแนวทาง
เกี่ยวกับปรัชญาพอเพียงเพื่อ
ที่จะใช้เป็นหลักและเป็นแนวทาง
การดำเนินงาน

”

วันนี้ผมทำตัวคล้าย ๆ กับผู้รับเหมา ก็คือทำหน้าที่
ทั้งภาคพิธีการ ซึ่งเสร็จไปแล้ว ที่เหลืออยู่ก็คือภาควิชาการ
ซึ่งได้รับมอบหมายให้มาพูดถึงเรื่องการพัฒนาชีวิตด้วย
เศรษฐกิจพอเพียง ผมจะเชื่อมโยงเรื่องนี้เข้ากับเรื่องการ
พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเรากำลังอยู่ในช่วงที่นำเอา
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญาของการพัฒนา
ประเทศ ผมเชื่อว่าทุก ๆ ท่านก็ทราบพอ ๆ กับผมว่า
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ เป็นปรัชญาพระราชทาน เพราะ
เราได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้า
อยู่หัว พระราชทานแนวคิดและแนวทางเกี่ยวกับปรัชญา
พอเพียงเพื่อที่จะใช้เป็นหลักและเป็นแนวทางการดำเนิน
กิจการ ตั้งแต่ระดับบุคคล หน่วยงาน ไปจนถึงระดับชาติ
เมื่อปวงชนชาวไทยได้รับพระราชทานปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงต่อเนื่องมาหลายปี มาบัดนี้ในระดับชาติก็ยึดเอา
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดังปรากฏในแผนพัฒนา
ระยะที่ 10 ที่เริ่มในปี 2549 และจะไปสิ้นสุดในปี 2554
ในแผนพัฒนาฉบับนี้ ต้องยึดถืออย่างน้อย 2 เรื่องด้วยกัน
และถ้าทำได้ทั้ง 2 เรื่องประเทศไทยก็จะพัฒนาไปอีก
ระดับหนึ่ง

เรื่องแรก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมยึด
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหลังจากที่ผมพูดเสร็จแล้ว
ก็จะมีท่านวิทยากรมาทำหน้าที่อธิบายเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง
ในทางที่จะทำให้ท่านเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องลึกซึ้ง

เรื่องที่สอง ยึดมาตั้งแต่แผนพัฒนาระยะที่ 8 แล้ว
และตอนนี้ก็ยังยึดอยู่ก็คือ การพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาตินั้น ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
ในความหมายที่ว่าในบรรดาปัจจัยนำที่จะผลักดันและ
ก่อให้เกิดผลของการพัฒนาชีวิตได้ปัจจัยสำคัญที่สุดคือคน
จึงใช้คำว่าคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา อีกความหมาย
หนึ่งก็คือว่า เมื่อคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คุณภาพ
ของคนจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้าคนไม่มีคุณภาพก็จะ
ไม่เกื้อหนุนการพัฒนา ถ้ามว่าใครรับผิดชอบที่จะพัฒนา
คนให้เป็นผู้ปัจจัยนำของการพัฒนาให้เป็นผู้ศูนย์กลาง
ของการพัฒนา ทุกคนก็มุ่งเน้นไปที่การศึกษา ไม่ว่าจะ
เป็นการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ หรือการศึกษา
ตามอัธยาศัย ก็เพื่อให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิตของทุกคน
เพราะฉะนั้น การยึดเรื่องคนเป็นศูนย์กลางก็คือการยึด
เรื่องการศึกษาว่าจะจะเป็นกิจกรรมที่เสริมคุณภาพคน และ
ถ้าเราทำได้สำเร็จ ผลของการพัฒนาก็จะดีตามไปด้วย
ตรงนี้เป็นเรื่องของเรา และเราก็ได้รับเกียรติจากแผน
พัฒนาที่เน้นความสำคัญของการศึกษาเพื่อการพัฒนา
คุณภาพของคนเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ถ้ามว่าเมื่อ
ทำแล้วสิ่งที่เน้นความมุ่งมาดปรารถนาคืออะไร ก็คือ
ต้องการที่จะเห็นคนไทยอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน เพราะ

จะนั้นในแผนพัฒนาในระยะที่ 10 ยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาเพื่อผลลัพธ์ที่ต้องการคือการอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน การที่จะอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันได้ก็ต้องอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ครุปัจจุบันดำรงชีวิตอยู่ไม่ค่อยเป็นสุขเพราะว่าครูมีหนี้สินมาก ผมอยากจะบอกว่าถ้าจะให้ครูอยู่เย็นเป็นสุขขึ้นร่วมกับคนอื่นต้องมามีมาตรการของการแก้ปัญหาหนี้สินของครูให้ได้

การอบรมครั้งนี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่มุ่งจะให้ครูอยู่เย็นเป็นสุขจะได้อุทิศตนเพื่อสั่งสอนอบรมเยาวชนของชาติ ซึ่งถือว่าเป็นอุดมการณ์ของวิชาชีพของเรา เมื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดีขึ้น นโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ประกาศไว้เพื่อรับหน้าที่ที่ยกเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการดำเนินงานของรัฐบาล ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมือง ด้านสังคม หรือว่าด้านความมั่นคง ต่างก็ยึดปรัชญานี้เป็นแนวทางการดำเนินกิจการทั้งสิ้น การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายสังคม ก็มุ่งที่จะสร้างความตระหนักสำนึก

ในคุณค่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งระดับบุคคล และหน่วยงานทุกระดับ ซึ่งถ้าย้อนไปดูนโยบายการศึกษา 6 ประการ ที่ประกาศออกไป ประการแรกระบุไว้ชัดเจนคือเร่งรัดการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดคุณธรรมนำความรู้ และขยายความคุณธรรมนำความรู้นี้ประกอบด้วยเรื่องอะไรกันบ้าง ก็คือ สร้างความตระหนักและความสำนึก ในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีชีวิตประชาธิปไตย พัฒนาคนโดยใช้คุณธรรม เป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันการศึกษา และสถาบันทางศาสนาก็คือคำ “บวร” ในอดีต ซึ่งหมายถึง บ้าน วัด โรงเรียน จะต้องทำงานร่วมกันเพื่อการเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทย ซึ่งขณะนี้ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการเสร็จเรียบร้อยแล้ว คณะรัฐมนตรี ได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ได้มอบหมายให้สภาการศึกษา เป็นผู้ประสานกับองค์กรหลักของกระทรวงและเชื่อมโยงกับกระทรวงอื่น ๆ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม สำนักงานกฤษฎามนตรี กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงสาธารณสุข ที่จะจัดขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ เพื่อที่จะเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษา และขยายผลไปสู่สังคมโดยรวม ซึ่งในเรื่องนี้ก็รวมถึงเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักสำคัญอยู่ด้วย ถามว่าจะทำเรื่องนี้ให้เป็นส่วนหนึ่งของการเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษาไทย ระดับบุคคล ก็คือไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับจะต้องนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นแนวทางที่จะปฏิบัติและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรง ในระดับปฏิบัติอย่างน้อยก็ทำให้เรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร และการเรียนการสอนทุกระดับ หมายความว่า ในหลักสูตร

“

ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา
ครู อาจารย์และบุคลากร
ทางการศึกษาทุกระดับจะต้องนำ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ไปเป็นแนวทางที่จะปฏิบัติและดำเนินการ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรง

”

ที่ได้ประกาศใช้ไปแล้วมีทั้งหมด 8 กลุ่ม สาระจะต้องมีการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรโดยบรรจุสาระเรื่องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และรวมถึงคุณธรรมอื่นด้วย เพื่อให้การเรียนการสอนทุกระดับ ทุกประเภทของสถานศึกษามีเรื่องของการเสริมสร้างคุณธรรม ซึ่งรวมไปถึงเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงรวมอยู่ด้วย ในขณะเดียวกันนั้นก็ให้ใช้ระบบคุณธรรม รวมถึงเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับสถานศึกษา เป็นระดับเขตพื้นที่ หรือแม้แต่ในระดับกระทรวงสองเรื่องนี้ต้องทำได้ และต้องทำให้ได้อย่างเป็นรูปธรรม การปรับโครงสร้างนี้ โดยการจัดแหล่งเงินกู้ในระบบที่มีดอกเบี้ยต่ำ เป็นการผ่อนปรนหรือบรรเทามากกว่าเป็นการแก้ปัญหาหนี้สิน เพราะแก้ปัญหาไม่ได้ทั้งหมด แล้วก็ไม่ได้แก้ปัญหาที่รากเหง้าของปัญหาจริง ๆ เราก็พยายามที่จะหามาตรการเสริมการแก้ปัญหาที่มาจากการเงิน จึงได้มีโครงการพัฒนาชีวิตครูและบุคลากรทางการศึกษาขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการโชคดีที่มีการปฏิรูปการศึกษา และได้แยกงานสวัสดิการ สวัสดิภาพครู ออกจากงานมาตรฐานวิชาชีพทำ เมื่อเราต้องการที่จะทำให้องค์กรวิชาชีพมีสถานภาพที่เข้มแข็ง สามารถที่จะดูแลรักษา มาตรฐานของวิชาชีพครูให้สูงขึ้นเทียบเคียงกันได้กับวิชาชีพหลัก ๆ ของสังคม เช่น แพทยสภา เนติบัณฑิตยสภา เราก็เห็นว่าน่าจะต้องแยกจากงานสวัสดิการและสวัสดิภาพออกมา และสร้างให้มีองค์กรที่เข้มแข็งด้วย ผมเองเป็นคนเสนอข้อคิดนี้ต่อคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา จึงเกิดหน่วยงาน สกสศ. ขึ้นมา มาดูแลเรื่องสวัสดิการ และสวัสดิภาพ ส่วนเรื่องการดูแลมาตรฐานวิชาชีพให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง คงเชื่อไว้ว่าครูสภาซึ่งควบคุมดูแลมาตรฐาน และกำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพ ออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ และแยกส่วนที่เป็นสวัสดิการและสวัสดิภาพ มาอยู่สำนักงานคณะกรรมการ สกสศ. ผมเองเคยวิพากษ์วิจารณ์ครูสภา ว่าตั้งแต่มีครูสภามาหลายสิบปี ครูสภามัวแต่เพลินทำในเรื่องสวัสดิการและสวัสดิภาพ คือเรื่องการค้ากับฌาปนกิจ บัดนี้ได้นำเรื่องการค้าและฌาปนกิจ มาให้ทางสวัสดิการและสวัสดิภาพดูแล ก็ควรจะทำให้ได้ดีกว่าอยู่กับครูสภา ครูสภาเองเมื่อไปทำเรื่องมาตรฐานวิชาชีพก็ควรจะทำงานนั้นได้ดีขึ้น หน่วยงานทั้งสองนี้ก็จะ เป็นเสาหลักของวิชาชีพครู ครูสภาเป็นเสาหลักที่จะค้ำจุนเรื่องมาตรฐานวิชาชีพ สิทธิประโยชน์ของวิชาชีพในด้านที่เกี่ยวกับความก้าวหน้า ความมั่นคง ในขณะเดียวกัน สกสศ. ก็ควรจะเป็นเสาหลักทางด้านสวัสดิการและสวัสดิภาพของครู จึงได้มอบให้จัดทำโครงการพัฒนาชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียงขึ้น ตอนที่ทำโครงการนี้ทาง สกสศ. ก็ได้มาหารือให้ผมเลือกชื่อว่าจะชื่อโครงการปัญหาหนี้สินครูดี หรือว่าจะใช้ชื่อย่ออื่น ผมเองก็แนะนำไปว่าอย่าไปเรียกเลยว่า เป็นการแก้ปัญหาหนี้สินครูเพราะเหมือนกับจะประจานครูว่าเกิดมาก็ต้องเป็นหนี้ คำว่าหนี้กับครูนี้

เป็นของคู่กัน ผมอยากให้หมดไป ที่จริงผมแค่เสนอเชิงจิตวิทยาเท่านั้น กลุ่มอาชีพอื่นเขาก็เป็นหนี้ไม่เห็นบอกว่ามีโครงการแก้หนี้ แต่จะซื้ออะไรก็ตามควรจะสอดคล้องกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ไหม ก็ต้องขอบคุณ สกสศ. ที่ในที่สุดได้ซื้อเป็นที่น่าพอใจที่เรียกว่า “โครงการพัฒนาชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งก็เหมาะสม เป็นเรื่องที่เราำเรื่องนี้มาพัฒนาชีวิตครู ซึ่งแน่นอนส่วนหนึ่งก็จะเป็นเรื่องของการแก้ปัญหาหนี้สินครู แต่อีกส่วนหนึ่งเป็นการเสริมคุณธรรมของชีวิต เมื่อเป็นเช่นนี้ การอบรมตามหลักสูตรที่จะจัดขึ้นในครั้งแรกเป็นหลักสูตรนำร่อง เมื่อนำร่องแล้วก็จะรู้ว่า เป็นหลักสูตรที่ดีแล้ว หรือจะต้องปรับแต่งอะไรอีก จนกระทั่งในที่สุดจะเป็นหลักสูตรต้นแบบ เพื่อขยายผลให้ทั่วประเทศต่อไป

ท่านที่เข้ารับการอบรมครั้งนี้ ไม่ใช่จะมารับการอบรมอย่างเดียว แต่ต้องเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินหลักสูตรของการอบรมด้วย เพราะจะไม่มีใครให้ผลสะท้อนกลับได้ดีเท่ากับผู้เข้ารับการอบรมเพื่อจะได้ใช้ผลสะท้อนกลับไปปรับแต่งหลักสูตรนี้ เพื่อจะได้หลักสูตรที่ดีไปขยายผลได้ทั่วประเทศ จะได้นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาหนี้สินและที่สำคัญก็คือช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในแนวเศรษฐกิจพอเพียงได้ดี ที่จริงแล้วกระทรวงศึกษาธิการเองแม้จะมีความเชื่อมั่นในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและต้องขยายผล แต่เราไม่ได้มั่นใจจนใจว่ามาตรการทางด้านการเมืองที่ควร จะเสริมมาด้วยในทุกเรื่องที่เราทำและอย่างที่นำมาแล้ว ก็ชัดเจนขึ้น เช่นในเรื่องเกี่ยวกับเงินวิทยฐานะ ผมได้ทำหน้าที่ที่แรกก็เข้าใจว่าครูมีหนี้สินมากก็มุ่งไปหารื้อกับ สกสศ. ว่าจะแก้ปัญหาหนี้สินครูอย่างไรดีประชุมปรึกษาร่วมกับ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจะมีการเข้าไปขอสถาบันการเงิน นอกจากธนาคารออมสิน เข้ามาช่วยได้ไหม จะต้องจัดสรรเงินมาเพิ่มกองทุนกันอีกหรือเปล่า ในขณะที่

ที่หารื้อเรื่องมาตรการการเงินเพื่อแก้ไขปัญหาได้ดีขึ้น อีกระดับหนึ่ง ก็ได้ข้อมูลว่าจริง ๆ แล้วรัฐบาลเป็นหนี้ครู อยู่เกือบ 10,000 ล้านบาท หนี้แรกคือหนี้ที่เกิดจากการไม่จ่ายเงินค่าวิทยฐานะเดือนละ 3,500 บาท มีครูที่กระทบ 370,000 คน คิดแล้วเป็นหนี้ครูอยู่กว่า 8,000 ล้านบาท ในขณะที่กำลังคิดถึงครู 370,000 คน และคิดหาเงิน 8,000 กว่าล้านก็มีข้อร้องเรียนมาบอกว่ายังมีครูอีกกลุ่มหนึ่งถูกกระทรวงการคลังตีความว่าวิทยฐานะของครูมิใช่ตำแหน่ง จึงไม่อยู่ในข่ายที่จัดเงินเพิ่มให้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อเดือนมีนาคม ที่ให้ข้าราชการอื่นได้รับเงินเพิ่มนอกเหนือกว่าเงินเดือนเท่ากับเงินตำแหน่งที่เรียกว่า 2 เด้ง ผมก็บอกว่าเป็นไปได้ยังไง เพราะกฎหมายนี้ผมมีส่วนร่างแล้วก็มีส่วนผลักดันในวงการครู เขาเรียกชื่อตำแหน่งแตกต่างกับข้าราชการอื่น อาจารย์มหาวิทยาลัยเราก็เรียกตำแหน่งทางวิชาการ เช่นเป็นผู้ช่วยศาสตราจารย์ เป็นรองศาสตราจารย์ เป็นศาสตราจารย์ เป็นต้น ซึ่งไม่มีปัญหาอะไร แต่ครูนี้กำหนดตำแหน่งวิทยฐานะเป็นชำนาญการ ชำนาญการพิเศษ เชี่ยวชาญ

“

โครงการพัฒนาชีวิตด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งก็เหมาะสม เป็นเรื่องที่เราำเรื่องนี้มาพัฒนาชีวิตครู ซึ่งแน่นอนส่วนหนึ่งก็จะเป็นเรื่องของการแก้ปัญหาหนี้สินครู แต่อีกส่วนหนึ่งเป็นการเสริมคุณธรรมของชีวิต

”

และเชี่ยวชาญพิเศษ ก็เป็นตำแหน่ง เพราะฉะนั้นวิทยฐานะเป็นตำแหน่ง ถ้าจะให้ผมตีความผมยินดีเสนอแก้กฎหมายแต่ผมคิดว่าไม่มีความจำเป็นเพราะกฎหมายกำหนดไว้ชัดแจ้ง เมื่อนำเรื่องเข้าทบพวนในคณะรัฐมนตรีก็ไม่มีใครค้าน ทุกคนเห็นด้วย เพราะฉะนั้นไม่ต้องขอบคุณผม แต่ต้องขอบคุณรัฐบาล ในที่สุดก็ได้รับความเห็นชอบเรื่องเงินเพิ่มสำหรับครู 36,000 คน ใช้เงินประมาณ 2,000 ล้าน นี่คือมาตรการที่ใช้คำสั่ง ๆ ว่า “เยียวยา” เพราะครูนี้ต้องทำงานหนัก เพราะเป็นสิ่งที่ควรได้และได้โดยชอบธรรม ขวัญกำลังใจต้องไม่ถูกระทบด้วยเรื่องเหล่านี้ เราจึงมุ่งมั่นว่าในช่วงที่ผมเป็นรัฐมนตรีผมได้บอกท่านปลัดกระทรวงว่าสิ่งที่ต้องทำให้ได้คือเรื่องทั่วไปถึงเด็ก และเรื่องทั่วไปถึงครู อยากเห็นการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ระบบใหม่เข้าที่เสียที

ปัญหาอีกเรื่องหนึ่ง คืออาจารย์ 3 เชนงประจักษ์ที่ค้างอยู่ราว 20,000 คน รอกการประเมิน ถ้าไม่ผ่านก็จะให้เข้าอบรมเพื่อประเมินเชงประจักษ์อีกครั้ง เรื่องนี้ก็เป็นเรื่องเยียวยาเหมือนกัน อีกเรื่องหนึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็ก คือการปฏิบัติตามมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้ต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12

ปีให้กว้างขวางอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โรงเรียนก็ได้รับการจัดสรรงบประมาณเป็นเงินอุดหนุนรายหัวเช่นมัธยมต้น 1,800 บาทต่อคน มัธยมปลาย 2,700 บาท อนุบาลได้เก็บอัตราหนึ่ง อาชีวะได้อีกอัตราหนึ่ง ไม่ว่าจะเรียนโรงเรียนเอกชนหรือโรงเรียนของรัฐ มีการวิเคราะห์วิจัยแล้วพบว่า เงินอุดหนุนรายหัวต่ำเกินไป ทำให้ต้องมีการเรียกเก็บเงิน “ระดมทรัพยากรและการบริจาค” เท่ากับยังต้องเสียค่าใช้จ่าย ผมได้เรียกร้องให้มีการปรับเงินอุดหนุนให้สูงขึ้นก่อนมาเป็นรัฐมนตรี ผมเองเป็นประธานกรรมการสถานศึกษาอยู่ 2 แห่ง คือโรงเรียนบางปะกง บวรวิทยายนและโรงเรียนนวมินทราชูทิศกรุงเทพ สิ่งทีคณะกรรมการสถานศึกษาต้องทำเป็นประจำก็คืออนุมัติการหาเงินกับเซ็นหนังสือไปขอเงิน ต้องหาเงินด้วยวิธีระดมทุนและขอบริจาคหลายรูปแบบ ไม่เคยพอ ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาที่ สมศ.ประเมินโรงเรียน สพฐ.ประมาณ 30,000 โรงแต่ผ่านเกณฑ์เป็นที่น่าพอใจเพียงประมาณ 10,000 โรง ขณะเดียวกัน โรงเรียนเริ่มเป็นหนี้เป็นสินและรวมทั้งผู้บริหารไม่คิดจะทำอะไรกันแล้วในปี ๆ หนึ่ง จะคิดแต่ว่าจะทำอย่างไรจึงหาเงินมาให้พอกับการที่จะบริหารโรงเรียน เมื่อความจริงเป็นอย่าง

นี้กระทรวงศึกษาธิการและทำการศึกษาไว้ ข้อมูลส่วนหนึ่งที่ผมมีกับข้อมูลส่วนที่กระทรวงมีตรงกัน ถ้าอย่างนั้นเราต้องทำอะไรให้แกเด็ก 13 ล้านคน โดยขอให้จัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวให้ได้เท่ากับค่าใช้จ่ายจริง และค่าใช้จ่ายจริงรายหัวนี้ก็ใช้อัตราของโรงเรียนขนาดกลาง เพราะโรงเรียนขนาดใหญ่แพงกว่า และโรงเรียนขนาดเล็กก็แพงกว่า จึงใช้ค่าใช้จ่ายของโรงเรียนขนาดกลางเป็นอัตราเฉลี่ย ด้วยความหวังโรงเรียนขนาดเล็กจะช่วยตัวเองได้ลำบาก มีนักเรียนน้อยและมักจะอยู่ในชนบทยากจน ก็เลยเพิ่มให้โรงเรียนขนาดเล็กอีกหัวละ 500 บาท ต้องใช้เงินงบประมาณทั้งสิ้นประมาณ 15,000 ล้าน เดิมใช้อยู่ 30,000 ล้าน แสดงว่าขาดไปแต่ละปี 15,000 ล้านบาท จึงเสนอรัฐบาลว่าจะปล่อยให้สภาพเช่นนี้เกิดขึ้นต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายใหญ่หลวงแก่ สพฐ. เราจะต้องมาสร้างความเข้มแข็งให้แก่สถานศึกษา เพราะผลการศึกษาก่อขึ้นที่โรงเรียน ไม่ได้เกิดขึ้นที่เขตหรือที่กระทรวง เราส่งบุตรหลานไปโรงเรียน อ่านออกเขียนได้ คิดเป็นทำเป็น อยู่ดีมีสุขหรือไม่ก็ที่โรงเรียน ใครทำให้อ่านออกเขียนได้ คิดเป็นทำเป็น เป็นผลงานของครูกับผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าโรงเรียนไม่เข้มแข็ง ผลการศึกษาของชาติ

๖๖

ใครทำให้อ่านออกเขียนได้
คิดเป็นทำเป็น เป็นผลงาน
ของครูกับผู้บริหารสถานศึกษา
ถ้าโรงเรียนไม่เข้มแข็ง
ผลการศึกษาของชาติจะดีไม่ได้

๖๖

จะดีไม่ได้ เพราะผลการศึกษาของชาติก็คือผลรวมที่จะประมวลมาจาก 30,000 โรงเรียน เพราะฉะนั้นปัจจัยที่เป็นปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนที่ส่งผลถึงเด็กต้องยกขึ้นมาพิจารณา เช่น เงินที่จะส่งไปสนับสนุนการศึกษา ถ้าไม่พอ ก็จัดให้พอ นำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ไม่ฟุ้งเฟ้อถ้าโรงเรียนขาดครูก็ต้องแก้ไขปัญหาครูให้ครบ ถ้ามีครูครบประเภทอัตราจ้างก็ต้องทำให้อัตราร้างนั้นมีความมั่นคงไม่ได้จ้างแต่รายปี พอปิดเทอมก็ใจคอไม่ดีและปีหน้าเงินจะมีจ้างหรือไม่

ประเด็นที่มีข่าวว่าผมเป็นคนหัวโบราณที่สั่งระงับการซื้อคอมพิวเตอร์แจกเด็ก 250,000 เครื่อง ที่จริงยังไม่ได้ดำเนินการ ผมเพียงแต่ให้ความสำคัญกับเงินวิทยฐานะครู และเงินอุดหนุนเด็กก่อน ถ้าเหลือแล้วค่อยมาว่ากันอีกทีถามทำไมคิดแบบนี้ ผมเป็นครูไม่ใช่พนักงานคอมพิวเตอร์ เรื่องการใช้เทคโนโลยีผมให้ความสำคัญ เพียงแต่ต้องพัฒนาตามขั้นตอน ควรทำอะไรก่อนเท่านั้นเอง ถ้าเราทำพร้อมกันได้ก็อนุโมทนา แต่ถ้าทำพร้อมกันไม่ได้ผมก็ต้องเลือกละเอียดที่เป็นความจำเป็นขั้นพื้นฐานก่อน คือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเด็ก เรื่องเกี่ยวกับครู เพราะฉะนั้นสิ่งที่เราได้ทำภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชั้นเยี่ยมมาถึงปัจจุบัน เราได้เยียวยากันไปมากพอสมควร เรื่องการปฏิรูปการศึกษานั้นผู้ที่ขับเคลื่อนสำคัญคือ ครู ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา เมื่อทุกคนมีขวัญกำลังใจมากขึ้นแล้ว ก็ขอให้ร่วมกันในการขับเคลื่อนการปฏิรูปโดยใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะทำให้คุณภาพการศึกษาดีขึ้น นักเรียนได้รับบริการที่ดีขึ้นประเทศชาติได้รับผลจากการศึกษาที่พัฒนาคนไปสู่ความเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ทั้งหมดนี้ขอฝากไว้กับทุกท่านด้วยแม้ว่าการอบบรมคราวนี้จะเป็นเรื่องใกล้ตัว และมุ่งสู่ผู้รับการอบรมเป็นหลัก แต่เราทำเรื่องนี้เพื่อผลเกินตัวเราไปสู่ส่วนรวม ไปสู่ประเทศชาติในที่สุด